

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1431. usque ad annum 1441

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1768

VD18 90118316

§. 39. Decretum Concilii Florentini de unione Græcorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66426](#)

id tantum si excipias, quod Pontificis so- Sæcul. XV.
lemnii ritu Sacrum celebraturi thronus A.C. 1439.
ante Altaris faciem collocatus fuerit. Ce-
terum universus Reipublicæ Magistratus
intervenerat, omnesque non solum Latini,
sed & Græci servato dignitatum sua-
rum ordine ad summum Pontificem ac-
cesserant, illique profundam reverentiam
exhibentes, manum ejus religiosissime de-
osculabantur. Postea Hymno *Veni Crea-
tor Spiritus* ab Imperatoris Musicis con-
cinne decantato, summus Pontifex ritu
latino rem divinam fecit, qua absoluta
thronum suum ad dextrum Altaris latus
positum repetiit, ac Imperator læva ex
parte solium suum occupavit, ceterique
omnes Præfules sacris vestibus indati, in
humilioribus longe scannis confederunt:
Dein a Juliano Cardinale sequens unionis
decretum latine primum, postea a Bessa-
tione Niceæ Metropolita Græce perle-
tum est. En illius tenorem.

§. XXXIX.

Decretum Concilii Florentini de unione Græcorum.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei Conc. Labbe
ad perpetuam rei memoriam, consentien- tom. 13. p.
te ad infra scripta carissimo in Christo Fi- 510.
lio nostro Joanne Palæologo Romæ Im-
peratore illustri, & loca tenentibus venerabi-
liss. Eccles. Tom. XXVII. Gg lium

Sæcul. XV.
A.C. 1439.

lium Fratrum nostrorum Patriarcharum, & ceteris Orientalem Ecclesiam representantibus. Lætentur cœli & exultet terra: solatus est enim de medio paries, qui Occidentalem Orientalemque dividebat Ecclesiam, & pax atque concordia rediit, illa angulari lapide Christo, qui fecit utraque unum, vincula fortissimo charitatis & pacis utrumque jugente parietem, & perpetuae unitatis sedem copulante, ac continente; postque longam mæroris nebulam, & dissidii diuturni atram ingratamque caliginem, serenum omnibus optatæ unionis jubar illuxit. Gaudet & Mater Ecclesia, quæ filios suos hactenus in vicem dissidentes, jam videt in unitatem pacemque rediisse, & quæ antea in eorum separatione amarissime flebat, ex ipsorum mira concordia cum ineffabili gaudio omnipotenti Deo gratias referat. Cuncti gloriantur fideles ubique per orbem; & qui Christiano censentur nomine, Matri Catholice Ecclesiæ collætentur. Ecce enim Occidentales, Orientalesque Patres post longissimum dissensionis atque discordiæ tempus, maris ac terræ periculis exponentes, omnino que superatis laboribus, ad hoc sacrum Osmenicum Concilium, desiderio sacrissima unionis, & antiquæ charitatis redintegræ gratia, læti alacresque convenerunt, & intentione sua nequaquam frustrati sunt. Per solutis hisce aliisque gratiarum actionibus, decretum prosequitur:

C.

Convenientes Latini ac Græci in hac sa- Sæcul. XV.
crofancta Oecumenica Synodo, magno studio A. C. 1439.
invicem usi sunt, ut inter alia etiam articulus
ille de divina Spiritus sancti processione summa
cum diligentia & ossidua inquisitione discute-
retur. Prolatis vero testimoniis ex divinis Scri-
pturis, plurimisque auctoritatibus sanctorum
Doctorum Orientalium & Occidentalium ali-
quibus quidem ex Patre & Filio, quibusdam
vero ex Patre per Filium, procedere dicenti-
bus Spiritum sanctum, & ad eandem intel-
ligentiam aspicientibus omnibus sub diversis
vocabulis, Græci quidem asseruerunt, quod
id, quod dicunt Spiritum sanctum ex Patre
procedere, non hac mente proferunt, ut ex-
cludant Filium, sed quia eis videbatur (ut
ajunt) Latinos asserere Spiritum sanctum
ex Patre & Filio procedere tanquam ex duo-
bus principiis, & duabus spirationibus, ideo
abstinuerunt a dicendo, quod Spiritus sanctus
a Patre procedat & Filio. Latini vero
affirmarunt, non se hac mente dicere, Spi-
ritum sanctum ex Patre Filioque procedere,
ut excludant Patrem, quin sit fons ac princi-
pium totius Deitatis, Filius scilicet ac Spiritus
sancti aut quod id, quod Spiritus sanctus pro-
cedit ex Filio, Filius a Patre non habeat; si-
ue quod duo ponant esse principia seu duas
spirationes, sed unum tantum asserant esse
principium, unicamque spirationem Spiritus
sancti, prout hactenus asseruerunt. Et cum
ex his omnibus unus, & idem eliciatur veri-

Sæcul. IXV. tatis sensus, tandem in infra scriptam
A.C. 1439. etiam, & Deo amabilem eodem sensu, eadem
 que mente unionem unanimiter concordarunt,
 & consenserunt.

In nomine igitur sanctæ Trinitatis, Patris & Filii, & Spiritus sancti, hoc sacrum universalis approbante Florentino Concilio definitimus, ut hæc fidei veritas ab omnibus Christianis credatur, & suscipiatur, siveque omnes profiteantur, quod Spiritus sanctus ex Patre & Filio æternaliter est, & essentiam suam suumque esse subsistens habet ex Patre, simus & Filio, & ex utroque æternaliter tanquam ab uno principio & unica spiratione procedit. Declarat, quod id, quod sancti Doctores & Patres dicunt, ex Patre per filium procedere Spiritum sanctum, ad hanc intelligentiam tendit, ut per hoc significetur, filium quoque esse secundum Græcos quidam caussam, secundum Latinos vero principium subsistentie Spiritus sancti, sicut & Patrem. Et quoniam omnia, quæ Patris sunt, Patre ipse unigenito Filio suo dignando dedit, propter esse Patrem, hoc ipsum quod Spiritus sanctus procedit ex Filio, ipse Filius a Patre æternaliter habet, a quo etiam æternaliter genitus est. Definimus insuper, explicationem verborum illorum, Filioque veritatis declarandæ gratia, & imminente tunc necessitate, licite ac rationabiliter symbolo summe appositam.

Item, in azymo sive fermentato pane tri- Sæcul. XV.
 ticeo, corpus Christi veraciter confici, sacerdo- A.C. 1439.
 tesque in alterutro ipsum Domini corpus con-
 sicere debere, unumquemque scilicet juxta suæ
Ecclesiæ sive Occidentalis sive Orientalis con-
suetudinem. Item, si vere pœnitentes in Dei
 charitate decesserint antequam dignis pœnitentia-
 tiæ fructibus de commissis satisfecerint & omis-
 sis, eorum animas pœnis purgatoriis post mor-
 tem purgari, & ut a pœnis hujusmodi releven-
 tur, prodeesse eis fidelium vivorum suffragia,
Missarum scilicet sacrificia, orationes, eleemo-
synas, & alia pietatis officia, quæ a fidelibus
 pro aliis fidelibus fieri consueverunt, secun-
 dum Ecclesiæ instituta; illorumque animas,
 qui post Baptisma suscepimus, nullam omni-
 no peccati maculam incurrerunt; illas etiam,
 quæ post contractam peccati maculam, vel in
 suis corporibus, vel eisdem exutæ corporibus
 (prout superius dictum est) sunt purgatæ,
 in cælum mox recipi, & intueri clare ipsum
 Deum trinum, sicuti est, pro meritorum ta-
 men diversitate alium alio perfectius: Illorum
 autem animas, qui in actuali mortali peccato,
 aut solo originali decedunt, mox in infernum
 descendere, pœnis tamen disparibus punien-
 das.

Item, definimus sanctam Apostolicam se-
 dem, & Romanum Pontificem in universum
 orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem
 Romanum successorem esse beati Petri princi-
 pis Apostolorum, & verum Christi Vicarium,

Gg 3   totius-

Sæcul. XV. totiusque Ecclesiæ caput, & omnium Christianorum Patrem, ac Doctorem existere; &
A. C. 1439. ipsi in beato Petro pascendi, regendi ac gubernandi universalem Ecclesiam a Doministro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse; quemadmodum etiam in gesitis Ordinicorum Conciliorum, & in sacris Canonibus continetur. Renovantes insuper ordinem traditum in Canonibus ceterorum venerabilium Patriarcharum, ut Patriarcha Constantinopolitanus secundus sit post sanctum Romanum Pontificem, tertius vero Alexandrinus, quartus autem Antiochenus, quintus Hierosolymitanus; salvis videlicet privilegiis omnibus, & juribus eorum. Datum Florentiae in Sessione publica Synodi solemniter in Ecclesia majori celebrata, anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo tricesimo nono pridie Noni Julii (id est sexta) Pontificatus nostri nono-nono. Ceterorum omnium primus summus Pontifex subscriptus legitur.

§. XL.

Decreti unionis subscriptio.

In actis hujus Concilii summi Pontificis subscriptio praemittitur, dein Latinorum nomina leguntur, nempe, otto Cardinales, ex quibus quatuor erant Presbyteri Cardinales tit. S. Crucis; tit. S. Clementis; tit. S. Marci; & tit. S. Sabine.